

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΚΑΙΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Ταχ. Δ/ση : Μητροπόλεως 43-45 (1ος όροφος)
Τ.Κ. : 105 56, Αθήνα
Πληροφορίες : Γραφείο Διοικητή
Τηλ. : 2160046147
Email : dioikitis.dam@minfin.gr

ΠΡΟΣ:

**Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών**

**Θέμα: Απάντηση στην υπ' αρ. 4195/26.03.2025 Ερώτηση του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου με
θέμα: «Μάταιες αποδεικνύονται οι προσδοκίες των επιχειρήσεων της Δυτικής Μακεδονίας
στους τομείς της οινοποιίας και του οινοτουρισμού».**

Σχετ.: Ερώτηση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου με αρ. 4195/26.03.2025

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

Το εθνικό Σχέδιο για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (ΣΔΑΜ) που εκπονήθηκε το 2020, αποτελεί ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο, μίγμα παρεμβάσεων και μέτρων οικονομικής διαφοροποίησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν τις συνέπειες της πολυετούς και μονόπλευρης εστίασης στη λιγνιτική δραστηριότητα σε αντίθεση και σε βάρος ανάπτυξης όλων των άλλων τομέων, με στόχο την αναγέννηση της τοπικής οικονομίας, την εξασφάλιση των θέσεων εργασίας και τη δημιουργία νέων μέσα από την ανάπτυξη του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα παραγωγής, αξιοποιώντας το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό.

Προέκυψε από εκτενή ανάλυση της οικονομικής δραστηριότητας, των κοινωνικών συνθηκών και των ενεργειακών χαρακτηριστικών των περιοχών μετάβασης καθώς και εκτίμηση των αναπτυξιακών αναγκών και προοπτικών αυτών.

Το ΣΔΑΜ εντάσσεται στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο και τους στόχους πολιτικής που θέτουν η «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία», ο «Ενεργειακός Χάρτης Πορείας για το 2050» για μία εξυπνότερη, πιο πράσινη, πιο συνδεδεμένη, πιο κοινωνική Ευρώπη και μια Ευρώπη πιο κοντά στον πολίτη, καθώς και το «Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα».

Αναπτύσσεται σε πέντε (5) πυλώνες ανάπτυξης • Καθαρή ενέργεια, • Βιομηχανία, βιοτεχνία και εμπόριο, • Έξυπνη αγροτική παραγωγή, • Βιώσιμος τουρισμός, • Τεχνολογία και εκπαίδευση.

Κατά την περίοδο κατάρτισης του ΣΔΑΜ εκδηλώθηκε ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ιδιωτικών επενδύσεων, ανεξαρτήτως μεγέθους και φορέα υλοποίησης, που θα μπορούν να απορροφήσουν ένα μεγάλο ποσοστό του εργατικού δυναμικού στις επηρεαζόμενες περιοχές.

Μεταξύ αυτών, το οικοσύστημα επενδύσεων που αφορά στους αναπτυξιακούς πυλώνες έξυπνης αγροτικής παραγωγής και βιώσιμου τουρισμού, περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός οικοσυστήματος οινικού τουρισμού στα πρότυπα της Βόρειας Ιταλίας καθώς και προσαρμογές στις νέες συνθήκες οινοποιητικών επιχειρήσεων με την ανάπτυξη έξυπνων μονάδων παραγωγής και έμφαση σε εναλλακτικές μορφές καλλιέργειας.

Επίσης, στη σχετική καταγραφή των αναγκών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και την επανεκπαίδευση των θιγόμενων εργαζομένων από τη μετάβαση που περιλαμβάνει το ΣΔΑΜ, προβλέπεται ότι, στη φάση της λειτουργίας τους, οι νέες επιχειρήσεις θα αυξήσουν την ζήτηση σε εξειδικευμένο προσωπικό (ερευνητές /επιστήμονες, στελέχη), ενώ, παράλληλα, δημιουργείται σημαντικός αριθμός θέσεων για δεξιότητες φυτοκόμων, γεωπόνων, οινοπαραγωγών, αγροτών, κτηνοτρόφων, επαγγελματιών εστίασης

και τουρισμού καθώς και υπαλλήλων για λοιπές διοικητικές εργασίες. Κατά συνέπεια ανάλογα προγράμματα κατάρτισης πρόκειται να ενεργοποιηθούν σταδιακά.

Σημειώνεται στο σημείο αυτό ότι, η ευρύτητα των σχεδιασμών του ΣΔΑΜ και η επίτευξη του οράματος προϋποθέτει τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων τομέων πολιτικής και χρηματοδοτική κάλυψη με αξιοποίηση όλων των πιθανών πηγών χρηματοδότησης εθνικών αλλά και ευρωπαϊκών (μεταξύ αυτών των Ταμείων Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης 2021-2027, του Ταμείου Ανάκαμψης).

Η ανωτέρω συνεργασία και αξιοποίηση κάθε πηγής διαθέσιμου πόρου καταδεικνύεται από τα ακόλουθα:

1. Την πορεία εξέλιξης του Προγράμματος για τη Δίκαιης Αναπτυξιακή Μετάβαση, Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ 2021-2027, το οποίο χρηματοδοτείται από τον Πυλώνα 1 του ευρωπαϊκού Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης (ΜΔΜ) και υλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (Καν. ΕΕ 1056/2021).

Το Πρόγραμμα ΔΑΜ 2021-2027 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2022 και η δυνατότητα χρηματοδότησης έργων, ενεργοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2022, μετά τη διενέργεια της 1^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος. Έκτοτε η Ειδική Υπηρεσία ΔΑΜ, μέσω της Διαχειριστικής Αρχής του Προγράμματος ΔΑΜ, έχει ενεργοποιήσει το 64% του συνολικού προϋπολογισμού των 1,63 δις ευρώ, με στόχο τη δημιουργία νέων και βιώσιμων θέσεων εργασίας.

- 1.1. Στο πλαίσιο του Προγράμματος ΔΑΜ κατά το 1^ο εξάμηνο του 2024 δημοσιεύθηκαν έξι (6) προσκλήσεις κρατικών ενισχύσεων που αφορούσαν στις ηπειρωτικές περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης, συνολικής δημόσιας δαπάνης 330 εκατ. ευρώ, για όλα τα μεγέθη των επιχειρήσεων.

Οι ανωτέρω προσκλήσεις καλύπτουν το εύρος επιχειρηματικότητας που συνάδει με τους στόχους του Προγράμματος ΔΑΜ και μεταξύ αυτών, επιχειρήσεις που αφορούν στην ποιοτική γενικότερα (απόσταξη, παραγωγή οίνου κλπ., κλάδος NACE 11.0).

Σημειώνεται ότι, οι επιχειρήσεις της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας δύνανται να λαμβάνουν κατά περίπτωση αυξημένα ποσοστά συγχρηματοδότησης έως και 70% (άρθρο 112 Καν. (ΕΕ) 2021/1060 της 24ης Ιουνίου 2021).

Η δημόσια χρηματοδότηση για τις επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας που εντάχθηκαν για ενίσχυση στις ανωτέρω προσκλήσεις, ανέρχεται σε 231 εκατ. ευρώ και αναλυτικά ανά πρόσκληση τα στοιχεία δίνονται στη συνέχεια.

Ποσά σε €

Πρόσκληση	Ενταγμένες επενδύσεις	Ενταγμένος Συνολικός Επιλέξιμος Π/Υ	Δημόσια Χρηματοδότηση	Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων επενδύσεων
Ενίσχυση Υφιστάμενων Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων (de minimis)	305	26.179.771,96	21.000.000,00	18.270.194,54
Ίδρυση Επιχειρήσεων & Ενίσχυση Νέων & Υπό Σύσταση Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων (de minimis)	195	15.992.929,05	14.000.000,00	11.168.540,71
Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων υφιστάμενων ΜΜΕ	24	99.406.412,66	45.500.000,00	66.787.554,71
Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων νέων και υπό σύσταση ΜΜΕ	39	162.261.466,81	45.500.000,00	112.912.785,40
Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων παραγωγικών επενδύσεων υφιστάμενων μεγάλων επιχειρήσεων	3	77.767.581,50	52.500.000,00	36.102.960,82
Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων παραγωγικών επενδύσεων νέων και υπό σύσταση μεγάλων επιχειρήσεων	2	48.972.218,04 €	52.500.000,00 €	24.432.009,02 €
ΣΥΝΟΛΑ	568	430.580.380,02	231.000.000,00	269.674.045,20

Μεταξύ των συνολικά ενταγμένων επενδυτικών σχεδίων, περιλαμβάνονται 12 επενδύσεις του τομέα οινοποιίας, συνολικού π/υ 33,7 εκατ. € και συνολικής δημόσιας χρηματοδότησης 21,6 εκατ.€

- 1.2. Πλέον των ανωτέρω προσκλήσεων και με σκοπό την κάλυψη του συνόλου των χρηματοδοτικών αναγκών του συνόλου των επιχειρήσεων που πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας, όπως αυτά ορίζονται στις εφαρμοστέες διατάξεις στο Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (μεταξύ αυτών του τομέα της ποτοποιίας και του τομέα παροχής υπηρεσιών καταλυμάτων και υπηρεσιών εστίασης), συστάθηκε το Ταμείο Χαρτοφυλακίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, με συνολική δημόσια δαπάνη 70.000.000,00 ευρώ. Πρόσφατα, η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) που αποτελεί τον συνδετικό κρίκο στον οικονομικό κύκλο της χρηματοδότησης μεταξύ των επιχειρήσεων και των τραπεζών, ανακοίνωσε την έναρξη υποβολής αιτήσεων στην πλατφόρμα KYC (Know Your Customer) της ιστοσελίδας της www.hdb.gr, για νέα χαμηλότοκα δάνεια με επιδότηση επιτοκίου και την κάλυψη εγγυήσεων από το Ταμείο Χαρτοφυλακίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΔΑΜ).
2. Τη σύναψη Συμφώνων Συνεργασίας με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στη λογική της ρήτηρας Δίκαιης Μετάβασης.

Το 2022, υπογράφηκε το Σύμφωνο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με ισχύ από 14.07.2022 έως 14.07.2024, το οποίο επεκτάθηκε ως προς την ισχύ του έως 31.12.2029 με συνυπογραφή των Υπουργείων Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, προκειμένου να ενσωματωθεί η λογική μετάβασης στα Προγράμματα του ΥΠΑΑΤ, με ενθάρρυνση επενδύσεων και πρακτικών αγροτικής ανάπτυξης ειδικότερα προσανατολισμένων προς την εξυπηρέτηση των απαιτήσεων και προκλήσεων που προκύπτουν από τον στόχο της διαφοροποίησης της οικονομίας των ηπειρωτικών περιοχών μετάβασης της χώρας (ηπειρωτικά ΕΣΔΙΜ).

Ως κυριότερες ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των Συμφώνων Συνεργασίας έως σήμερα, καταγράφονται:

 - Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2022 (ΠΑΑ 2014-2022):
 - ο Υψηλότερη κατανομή πόρων στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου με σαφή προγραμματισμό διάθεσής τους στις περιοχές μετάβασης, αξιοποιώντας και το εργαλείο της υπερδέσμευσης πόρων.
 - ο Επιλογή του ανώτατου ποσοστού συγχρηματοδότησης για τις πράξεις κρατικών ενισχύσεων και την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων.
 - ο Πρόσθετη μοριοδότηση για ένταξη στα επενδυτικά μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020, όπως οι νέοι γεωργοί και τα σχέδια βελτίωσης.
 - ο Δυνατότητα συμπληρωματικής χρηματοδότησης στους πόρους που θα διατεθούν για την εφαρμογή της προσέγγισης Leader στις περιοχές μετάβασης, για την ενθάρρυνση της οικονομικής τους δραστηριότητας και την ενίσχυση της κοινωνικής τους συνοχής μέσω ιδιωτικών και δημοσίων παρεμβάσεων.
 - Στρατηγικό Σχέδιο ΚΑΠ 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027):
 - ο Διαμορφώθηκαν τα τεχνικά δελτία συγκεκριμένων παρεμβάσεων με τρόπο ώστε να αποτυπώνεται η προτεραιότητα σε περιοχές του ΣΔΑΜ και συγκεκριμένα στις ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας και ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης.- 3. Τέλος, βρίσκεται σε εξέλιξη η διαμόρφωση ενός νέου Χρηματοδοτικού Προγράμματος στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) με τίτλο «Πρόγραμμα Αντισταθμιστικού Πόρου ΔΑΜ» συνολικού προϋπολογισμού 136,68 εκ. ευρώ, το οποίο δύναται να περιλάβει αυτοτελή έργα καθώς και έργα που θα εξειδικεύουν δράσεις που θα ενισχυθούν από το Πρόγραμμα ΔΑΜ.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η ΕΥ ΔΑΜ αξιοποιεί ήδη, με κάθε δυνατό τρόπο, τις δυνατότητες που παρέχονται ώστε να υλοποιείται σταδιακά το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης προς όφελος των περιοχών που επηρεάζονται από την μετάβαση και να ενισχύονται οι επιχειρήσεις (μεταξύ αυτών επιχειρηματικά σχέδια και των τομέων οινοποιίας και οινοτουρισμού) που θα συμβάλουν στον οικονομικό μετασχηματισμό των περιοχών αυτών, στο πλαίσιο πάντα και τους περιορισμούς που θέτουν οι δεσμεύσεις στη χορήγηση αδειών νέας φύτευσης αμπελώνων με οινοποιήσιμες ποικιλίες και καθορίζονται από το ευρωπαϊκό Κανονιστικό πλαίσιο (Ε.Ε) αριθ. 1308/2013, αριθ. 2018/273 και αριθ. 2018/274.

**Με εκτίμηση
Ο Διοικητής της ΕΥ ΔΑΜ**

Πελοπίδας Καλλίρης